

หนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง “สังข์ทอง” สำหรับนักศึกษาชาวจีน*

SHI LEI**

สุภัค มหาวรากร***

ผกาศรี เย็นบุตร****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่องสังข์ทองสำหรับนักศึกษาชาวจีน วิธีการดำเนินการทดลองคือนำหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่องสังข์ทองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่านตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา รูปแบบ และภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขหลังจากนั้นนำเครื่องมือไปทดลองกับนักศึกษาชาวจีน ๒ ครั้งเพื่อหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบ แล้วนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาชาวจีนจำนวน ๑๕ คนเพื่อประเมินประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบ

ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่องสังข์ทองสำหรับนักศึกษาชาวจีน ๘ บท ได้แก่ บทที่ ๑ เรื่องย่อสังข์ทอง บทที่ ๒ กลอนบทละคร บทที่ ๓ คำราชาศัพท์ บทที่ ๔ คำไวพจน์ บทที่ ๕ ภาพพจน์ บทที่ ๖ ส่วนวนไทย บทที่ ๗ ความเชื่อของ

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาณิพนธ์เรื่อง **หนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง “สังข์ทอง” สำหรับนักศึกษาชาวจีน**. ปริญญาณิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาณิพนธ์นี้ได้รับทุนสนับสนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย ประจำปี 2559

** นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ Email: sl19900526@Outlook.com

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**** รองศาสตราจารย์ประจักษ์ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คนไทย และบทที่ ๘ เกร็ดความรู้ มีประสิทธิภาพ ๘๘.๔๐/๘๖.๑๐ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และมีค่าดัชนีประสิทธิผล ๐.๗๕ แสดงให้เห็นว่าหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง **สังข์ทอง** มีประสิทธิภาพและได้เสริมความรู้ ความเข้าใจ สติปัญญา ขยายประสบการณ์ ด้วยเนื้อหาที่เข้าใจง่าย นักศึกษาชาวจีนสามารถเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ส่วนแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษาในการใช้หนังสืออ่านประกอบมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๓๘ แสดงว่านักศึกษาพอใจหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง **สังข์ทอง** สำหรับนักศึกษาชาวจีน

หนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง **สังข์ทอง** สำหรับนักศึกษาชาวจีนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถเสริมความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม คติสอนใจ วิถีชีวิต ความเชื่อของคนไทย อีกทั้งฝึกนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าด้วยตนเองรวมทั้งเป็นแนวทางให้ครูชาวจีนสามารถนำไปใช้ในการสอนวรรณคดีไทยเรื่องอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง **สังข์ทอง** ในครั้งนี้นับเป็นการเผยแพร่วรรณคดีไทยให้ชาวจีนได้รู้จักมากขึ้นอีกด้วย

คำสำคัญ: สังข์ทอง, หนังสืออ่านประกอบ, นักศึกษาจีน

Supplementary Reading Book of Lakhon Nok “*Sang Thong*” for Chinese Students

SHI LEI**

Supak Mahavarakorn***

Phakasri Yenbutra****

Abstract

This study is an experimental research project with the aim of creating a supplementary reading book of the *lakhon nok*, “*Sang Thong*”, for Chinese students. The researcher studied the material and the research on Thai drama and literature with the aim of creating a supplementary reading book. Subsequently, the researcher wrote a supplementary reading book on “*Sang Thong*” for Chinese students. The researcher sent the supplementary reading book to three experts to verify the accuracy of the content, form and language. Then, two experiments with Chinese students were conducted to verify the quality of the supplementary reading book. Upon completion of the book, an experiment with fifteen Chinese students was conducted in order to establish its effectiveness. The supplementary reading book of “*Sang Thong*” for Chinese students consists of eight chapters: Chapter 1: Synopsis of “*Sang Thong*”; Chapter 2: Drama in

** A master degree student in Thai Language, Faculty of Humanities, Srinakarinwirot University

*** Assistant Professor, Dr., Department of Eastern Languages and Literature, Faculty of Humanities, Srinakarinwirot University

**** Associate Professor, Department of Eastern Languages and Literature, Faculty of Humanities, Srinakarinwirot University

verse; Chapter 3: Royal words; Chapter 4: Synonyms; Chapter 5: Figures of speech; Chapter 6: Thai idioms; Chapter 7: The beliefs of Thai people; and Chapter 8: Tips about Thai literature. This book was found to be effective at the level of 88.40/86.10 and the progress of the students after using the supplementary reading book was at a level of 0.75. This result demonstrates that the supplementary reading book can help Chinese students develop their knowledge, understanding, wisdom and experience with the basic content. The assessment of the satisfaction levels of the students with the supplementary reading book had an average of 4.38 points, indicating that the students were satisfied with the supplementary reading book of “*Sang Thong*”.

This supplementary reading book of “*Sang Thong*” for Chinese students can enhance the knowledge of these students about Thai culture, traditions, beliefs, the Thai way of life, and also can cultivate the interest of the students in terms of their level of interest with regard to their reading and self-study abilities. The Chinese teachers also found this way of teaching Thai literature was more effective.

Keywords: Sang Thong; supplementary reading book; Chinese students

บทนำ

การเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศจีนมีความเป็นมาที่ยาวนาน ตั้งแต่ มหาวิทยาลัยปักกิ่งเริ่มเปิดวิชาภาษาไทยในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ เป็นต้นมา และในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของความร่วมมือระหว่างอาเซียน (สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) กับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากการจัดตั้งกรอบความร่วมมืออาเซียน +๓ ซึ่งมีประเทศสมาชิก ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และอีก ๓ ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี ความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับประเทศจีนก็มีการพัฒนาหลายด้าน ส่วนในด้านการศึกษา ประเทศจีนได้จัดตั้งศูนย์อาชีวศึกษาและฝึกอบรมจำนวน ๑๐ แห่ง ใน ๖ มณฑล ได้แก่ กวางซี (广西) ยูนนาน (云南) ฝูเจี้ยน (福建) เสฉวน (四川) กุ้ยโจว (贵州) และเฮยหลงเจียง (黑龙江) และจะเพิ่มจำนวนทุนการศึกษาให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนนักเรียน นักศึกษาให้ได้ ๑๐๐,๐๐๐ คน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีและเสริมสร้างมิตรภาพในภาคประชาชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น (กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, ๒๕๕๖) เนื่องจากประเทศไทยเป็น ๑ ใน ๕ ประเทศสมาชิกผู้ก่อตั้งอาเซียน ฉะนั้นการเรียนภาษาไทยและทำความเข้าใจวัฒนธรรมไทยจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้น ในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีนและประเทศไทย

การเรียนภาษาไทยในประเทศจีนนอกจากจะมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถด้านทักษะภาษาไทยแล้วยังมีการเรียนการสอนวรรณคดีไทยด้วย สิ่งนี้ส่งผลให้นักศึกษาชาวจีนได้เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ วิถีชีวิตของคนไทยจากการอ่านวรรณคดีไทย ดังที่ฟู เจิงโหย่ว (傅增有) (๒๕๔๔: ๕๕) อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยปักกิ่งได้กล่าวไว้ว่า “นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาต้องมีความรู้ทางภาษาและวรรณคดีไทยพื้นฐานและมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการแปลที่จะประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยในด้านสังคม วัฒนธรรม การเมืองและเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเทศจีนและโลก” เพราะฉะนั้นการเรียนวรรณคดีไทยจึงเป็น

สิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชาวจีนที่เรียนภาษาไทย

สังข์ทอง เป็นวรรณคดีไทยที่ได้รับความนิยมมากในสังคมไทย นักศึกษาชาวจีนก็รู้จักวรรณคดีเรื่องนี้เป็นอย่างดี เพราะมีเนื้อเรื่องสนุกสนานและสะท้อนวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ค่านิยม และความเชื่อของคนไทยในหลาย ๆ ด้าน เช่น นาฏกรรม จิตรกรรม วรรณกรรม เป็นต้น บทละครนอกเรื่อง**สังข์ทอง**ไม่เพียงแต่ถูกคัดเลือกให้เด็กไทยเรียน หนังสือเรียนภาษาไทยในประเทศจีนก็นำไปเป็นเนื้อหาการสอน เช่น หนังสือ **ภาษาไทยชั้นสูง (高级泰语)** ซึ่งเป็นหนังสือเรียนของมหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง (广东外语外贸大学) เลือกลงตอน ตีคดีเป็นเนื้อหาการสอน หลินซิวเหมย (林秀梅) และหวงจิ้นเหยียน (黄进炎) (๒๐๑๓: คำนำ) กล่าวว่า “หนังสือ**ภาษาไทยชั้นสูง**จะนำวรรณกรรมหรือวรรณคดีที่ได้รับรางวัล และเนื้อหาที่คัดเลือกมาสามารถสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตความเป็นจริงของทุกคนชั้น ทุกภูมิภาค วรรณกรรมเหล่านี้มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรม จะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจสังคมไทย ความคิด และพฤติกรรมของคนไทย และยังเรียนรู้รูปแบบ กลวิธีการเขียนและเจตนาของผู้เขียนด้วย”

นอกจากนี้ สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือในประเทศจีนมีนิทานพื้นบ้านที่มีโครงเรื่องคล้ายกับ**สังข์ทอง**ของไทยได้แก่นิทานเรื่อง**คนหน้าจักจั่น (蝉面人)** ของคนไทลื้อในเขตสิบสองพันนา มณฑลยูนนาน และนิทานเรื่อง**อะลองหอยขาว (白蚌壳阿盞)** ของคนไทไตคง ในเขตเต๋อหง มณฑลยูนนาน ชื่อเหมยเจียว (施美娇) (๒๕๕๖:๕๒-๕๓) ได้เปรียบเทียบ เนื้อเรื่อง โครงเรื่อง และแก่นเรื่องของนิทานเรื่อง**คนหน้าจักจั่น**กับ**สังข์ทอง**พบว่านิทานสองเรื่องนี้มาจาก**ปัญญาสชาดก**เหมือนกัน แพร่กระจายในกลุ่มตระกูลไทที่มีวัฒนธรรมพุทธเถรวาทเช่นเดียวกัน มีโครงเรื่องคล้ายกันตรงที่พระเอกเกิดมาต้องซ่อนตัว ได้เจอคู่ครองในอีกเมืองหนึ่งและถูกพ่อตาทดสอบและสุดท้ายพระเอกชนะและถอดรูป ต่างกันตรงที่พระเอกในเรื่อง**สังข์ทอง** ต้องออก

“高级泰语教材收录了泰国获奖文学作品，内容包括反映泰国各阶层、各地区人民生活的小说节选及短篇小说。作品具有一定的文化影响力和思想深度，有助于帮助学生从不同的角度深入了解泰国的社会现实和当代泰国人的思想行为等，学会分析作者的写作风格、写作意图及写作手法。” แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

ไปผจญภัยและได้ของวิเศษ ส่วน**คนหน้าจักจั่น**ของจีนมีวัฒนธรรมของชาวไทลื้อ แทรกอยู่ เช่น การจัดตลาดนัดเรียกว่าไป (摆) และการทำบุญตักบาตรในเขตสิบสอง พันทนา ในขณะที่เดียวกับนิทานสองเรื่องนี้สะท้อนคติความเชื่อทางศาสนาพุทธด้วย^๒

ส่วนโครงเรื่อง**อะลองหอยขาว**คล้ายกับเรื่อง**สังข์ทอง**ของไทยแทบทุก ประการตั้งแต่ประคอง นิมนต์เหมินท์ และดาว เขิงหวา (刀承华) (๒๕๔๒:๙๓) ได้กล่าว ไว้ว่า “นิทานไทได้คงหลายเรื่องคล้ายคลึงกับนิทานที่เล่าในกลุ่มคนไทยกลุ่มอื่นที่มาจาก **ปัญญาชาดก** เช่น นิทานไทได้คงเรื่อง**อะลองหอยขาว**ซึ่งมีเนื้อเรื่องคล้ายกับเรื่อง **สังข์ทอง**พบเล่าแพร่หลายในกลุ่มไทใหญ่ด้วย น่าจะเป็นเพราะได้รับอิทธิพลจากการ แพร่กระจายของนิทานใน**ปัญญาชาดก**”

จะเห็นได้ว่านิทานเรื่อง**สังข์ทอง**แพร่หลายทั้งในประเทศไทยและในดินแดน ชนชาติไทนอกประเทศไทยด้วย เป็นศิลปะวัฒนธรรมทางวรรณกรรมของกลุ่มชนชาติไท มีความรู้ทั้งเป็นสากลและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละประเทศ ดังนั้นการเรียนเรื่อง **สังข์ทอง**จะได้ความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยมากขึ้นทั้งยังเป็นความรู้ที่เชื่อมโยงในการ ทำความเข้าใจกลุ่มคนไทด้วย สามารถกระตุ้นความสนใจของนักศึกษาชาวจีนในการ เรียนภาษาไทยได้

ผู้วิจัยจึงสนใจสร้างหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง**สังข์ทอง**เนื่องจาก เป็นวรรณคดีที่มีคุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ และเสริมความรู้ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม คติสอนใจ วิถีชีวิต และความเชื่อของคนไทยตลอดทั้งเรื่อง อีกทั้งยังมีโครงเรื่องเหมือน วรรณกรรมจีน เมื่อเป็นเช่นนี้การสร้างหนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง**สังข์ทอง**จะเป็นแนวทางที่ทำให้นักศึกษาชาวจีนสามารถอ่านบทละครนอกเรื่อง **สังข์ทอง**ทั้งเรื่องด้วยตนเองได้ และยังส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ สติปัญญา ขยาย ประสบการณ์ด้วยเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ฝึกนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้าและเรียนรู้ เรื่องราวต่าง ๆ ด้วยตนเอง อีกทั้งยังเป็นแนวทางให้ครูชาวจีนสามารถนำไปใช้ในการ สอนวรรณคดีไทยเรื่อง**สังข์ทอง**ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

^๒ สรุปลงความจากวิทยานิพนธ์เรื่อง “泰国清迈泰族《金海螺》与西双版纳傣族《蝉面人》故事对比研究” แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบเสริมความรู้และความเข้าใจบทละครนอกเรื่อง **สังข์ทอง** พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการทดลอง ดังนี้

๑. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องสังข์ทองฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

๒. สร้างหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่องสังข์ทองสำหรับนักศึกษาชาวจีนจำนวน ๘ บท

๓. นำหนังสืออ่านประกอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่านตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาภาษาและรูปแบบ และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญโดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา

๔. นำหนังสืออ่านประกอบไปทดลองใช้กับนักศึกษาชาวจีน ๑ คน และ ๓ คน เพื่อประเมินคุณภาพและแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องโดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา และนำหนังสืออ่านประกอบไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาชาวจีนจำนวน ๑๕ คน นักศึกษาชาวจีน ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ ๓ คณะอาชีวศึกษามหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และการเงินยูนนาน (Yunnan University of Finance and Economics) แลกเปลี่ยนเรียนที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน ๑๕ คน โดยเลือกแบบเจาะจงซึ่งมีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยในระดับกลางและยินดีเข้าร่วมกิจกรรม

๕. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำแบบทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพและค่าดัชนีประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณคดี บทละครนอกเรื่อง **สังข์ทอง** และกระบวนการสร้างหนังสืออ่านประกอบ หลังจากนั้นดำเนินการสร้าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ หนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง **สังข์ทอง** สำหรับ นักศึกษาชาวจีนจำนวน ๘ บท แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแบบปรนัยชนิด ๔ ตัวเลือก จำนวน ๘๐ ข้อ แบบทดสอบระหว่างเรียนแบบปรนัยชนิด ๔ ตัวเลือก จำนวน ๘๐ ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาชาวจีนในการใช้หนังสือ อ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง **สังข์ทอง** ต่อจากนั้นนำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา รูปแบบ และภาษา และรวบรวมข้อบกพร่อง มาปรับปรุงแก้ไข เช่น เขียนคำอธิบายให้ชัดเจนขึ้น แก้ภาษาให้ถูกต้อง และจัดรูปแบบ ให้สวยงาม เป็นต้น เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ความถูกต้อง อีกครั้ง แล้วจึงนำไปทดลอง ๒ ครั้งซึ่งจะเป็นนักศึกษาชาวจีน ๑ คน และ ๓ คนเพื่อให้ หนังสืออ่านประกอบมีคุณภาพดีขึ้น หลังจากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองกับกลุ่ม ตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาชาวจีน ๑๕ คน เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบ

การทดลองครั้งที่ ๑ ผู้ทดลองเป็นนักศึกษาชาวจีน ๑ คน ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ ๓ คณะภาษาและวัฒนธรรมตะวันออก มหาวิทยาลัยภาษา และการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง (Guangdong University of Foreign Studies) ซึ่งมาศึกษาแลกเปลี่ยนที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการทดลอง พบว่า ผู้ทดลองได้คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนร้อยละ ๔๒.๕ แบบทดสอบหลังเรียน ได้ร้อยละ ๙๕ แบบทดสอบระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๙๖.๓ ผู้ทดลอง ได้คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนสูงเนื่องจากทำแบบทดสอบทันทีหลังจากการอ่าน บท ยังจำเนื้อหาได้และตั้งใจทำแบบทดสอบจึงได้คะแนนสูง จากการวิเคราะห์ข้อมูล และสัมภาษณ์ผู้ทดลองพบว่าผู้ทดลองมีพื้นฐานภาษาไทยค่อนข้างดี ชอบอ่านหนังสือ และวารสารภาษาไทย เมื่อผู้วิจัยไปปรึกษากับผู้ทดลองว่าขอความร่วมมือในการ ทดลองครั้งนี้ ผู้ทดลองรู้สึกสนใจเมื่อทราบว่าเป็นการอ่านหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับ วรรณคดีไทย และในกระบวนการทดลองผู้ทดลองตั้งใจอ่านบททุกครั้งและชอบถาม เมื่อมีเนื้อหาที่ไม่เข้าใจ จึงได้คะแนนค่อนข้างสูง ในการทำแบบทดสอบ ผู้ทดลองมี คำแนะนำว่าควรเพิ่มการอธิบายคำศัพท์ยากเป็นภาษาไทยและภาษาจีน คำศัพท์ยาก บางคำแปลเป็นภาษาจีนแล้วผู้ทดลองจะเข้าใจความหมายทันที เช่น คำว่า “**พระโศภิตสัตว์**” อธิบายเป็นภาษาไทยหมายถึงท่านผู้ที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าซึ่ง ผู้ทดลองอ่านแล้วไม่ค่อยเข้าใจความหมาย แต่แปลเป็นภาษาจีนคำว่า “**พระโศภิตสัตว์**”

หมายถึง “菩薩” ผู้ทดลองจะเข้าใจความหมาย ผู้วิจัยจึงแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาตาม คำแนะนำของผู้ทดลอง โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา

การทดลองครั้งที่ ๒ ผู้ทดลองเป็นนักศึกษาชาวจีน ๓ คน ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ ๓ คณะวัฒนธรรมและการศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัย ครูกวางซี (Guangxi Teachers Education University) ซึ่งมาศึกษาแลกเปลี่ยนที่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ผลการทดลองพบว่า ผู้ทดลองได้คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบก่อนเรียนร้อยละ ๓๖.๗ แบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๙๐.๘ แบบทดสอบระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๙๓.๘ ผู้วิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบหลังเรียนไม่สูงเท่าการทดลองครั้งที่ ๑ เนื่องจากการทดลองครั้งที่ ๒ ผู้ทดลอง ๓ คนมีความสามารถด้านการเรียนรู้ต่างกัน คนที่ ๑ เป็นนักศึกษาที่ไม่สนใจตอบคำถามได้คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนร้อยละ ๙๐ คนที่ ๒ เป็นนักศึกษาที่ใช้เวลานานกว่าในการอ่านบท และเข้าใจเนื้อหาช้ากว่า ได้คะแนน แบบทดสอบหลังเรียนร้อยละ ๘๒.๕ และคนที่ ๓ สนใจอ่านวรรณคดีเรื่อง **สังข์ทอง** ตั้งใจทำแบบทดสอบและทบทวนเนื้อหาอีกครั้งก่อนทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วย จึงได้คะแนนเต็มในการทำแบบทดสอบหลังเรียน ฉะนั้นคะแนนเฉลี่ยทั้ง ๓ คน จึงต่ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ทดลองพบว่า ผู้ทดลองรู้สึกว่ารูปภาพประกอบ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น และมีคำแนะนำว่าควรเพิ่มวิธีการออกเสียงคำศัพท์ ที่อ่านยากซึ่งส่วนใหญ่เป็นคำราชาศัพท์ คำไวพจน์ และคำที่เกี่ยวกับความเชื่อ เช่น คำว่า “พระราชชนก” “พระราชโอรส” “ภูวนาย” “บริกรรม” เป็นต้น ผู้วิจัยแก้ไขปรับปรุง เนื้อหาตามคำแนะนำของผู้ทดลองโดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา

การทดลองครั้งที่ ๓ ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อ หาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบ และศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลซึ่งเป็นความ ก้าวหน้าของนักศึกษาที่ใช้หนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง **สังข์ทอง** กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาชาวจีนจำนวน ๑๕ คน ระดับปริญญาตรี สาขา วิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ ๓ คณะอาเซียน มหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และการเงินยูนนาน (Yunnan University of Finance and Economics) ซึ่งมาศึกษาแลกเปลี่ยนที่คณะ ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยยินดีเข้าร่วมกิจกรรมและ มีความรู้ภาษาไทยในระดับกลาง ผลการทดลองพบว่าคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน

มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๔๔.๘ แบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของหนังสืออ่านประกอบซึ่งเป็นประสิทธิภาพตัวแรกและตัวหลังมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๘๘.๔/๘๖.๑ ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ $E_1/E_2 = 80/80$ หนังสืออ่านประกอบทั้งหมด ๘ บท มีค่าประสิทธิภาพ ดังนี้

บทที่ ๑ เรื่องย่อสังข์ทอง	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ ๘๗.๓
บทที่ ๒ กลอนบทละคร	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ ๘๒.๖
บทที่ ๓ คำราชาศัพท์	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ ๘๘.๗
บทที่ ๔ คำโวหาร	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ ๙๒.๗
บทที่ ๕ ภาพพจน์	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ ๘๔.๖
บทที่ ๖ สำนวนไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ ๙๒.๗
บทที่ ๗ ความเชื่อของคนไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ ๘๔
บทที่ ๘ เกร็ดความรู้	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ ๙๔.๗

ผู้วิจัยพบว่าคะแนนในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนค่อนข้างต่ำ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๔๔.๘ เนื่องจากการศึกษาเรียนรู้วรรณคดีไทยเป็นเรื่องยากสำหรับชาวต่างชาติ และกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทยน้อย เพราะวิชาวรรณคดีไทยส่วนใหญ่เป็นวิชาเลือกในหลักสูตรการเรียนภาษาไทยในประเทศจีน นักศึกษารู้จักวรรณคดีไทยเรื่องสังข์ทองหลังจากมาแลกเปลี่ยนเรียนภาษาไทยที่ประเทศไทย แต่เคยได้ยินว่าเป็นวรรณคดีที่น่าสนใจ รู้จักเจ้าเงาะตัวดำในเรื่องสังข์ทอง แต่ไม่รู้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลังจากอ่านหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่องสังข์ทอง นักศึกษามีความรู้เพิ่มเกี่ยวกับบทละครนอกเรื่องสังข์ทอง และเข้าใจวัฒนธรรม วิถีชีวิต และความเชื่อของคนไทยมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับบริบทไทย สังข์พันธุ์ (๒๕๕๙: ๖๓) กล่าวว่า “วรรณคดีแทบทั้งหมดเป็นเรื่องราวของชีวิตมนุษย์ตามอารมณ์ และตามสายตาของผู้แต่ง การอ่านวรรณคดีจึงทำให้มีประสบการณ์ชีวิตที่กว้างขวาง และหลากหลายกว่าชีวิตของเราเอง ทำให้เราเข้าใจความคิดและการกระทำของมนุษย์ ซึ่งตกอยู่ในสถานการณ์บางอย่าง ผู้แต่งทำให้เรามองเห็นสถานการณ์ภายนอกที่บีบรัดตัวละคร ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ความเชื่อ และอื่น ๆ”

จากการวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนซึ่งเป็นประสิทธิภาพตัวแรก มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๘๘.๔ ผู้วิจัยสังเกตว่าผู้ทดลองได้คะแนนค่อนข้างสูงในการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนเนื่องจากผู้ทดลองทำแบบทดสอบระหว่างเรียนหลังจากการอ่านบทที่จึงยังจำเนื้อหาได้ คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนของแต่ละบทมีความแตกต่างกัน บทอ่านที่มีค่าประสิทธิภาพสูงสุด $E_1 = ๙๔.๗$ คือบทที่ ๘ เกร็ดความรู้ เนื่องจากเป็นบทที่แนะนำตัวละคร ที่ปรากฏในเรื่อง **สังข์ทอง** พร้อมรูปภาพและการอธิบายลักษณะต่าง ๆ ด้วยภาษาจีน เช่น พญานาค ยักษ์ พระอินทร์ เป็นต้น นักศึกษารู้จักตัวละครเหล่านี้เนื่องจากได้เห็นสร้างสรรค์เป็นจิตรกรรม ประติมากรรมในประเทศไทย การใช้รูปภาพประกอบช่วยกระตุ้นความสนใจของนักศึกษาในการอ่านบทและการอธิบายตัวละครเป็นภาษาจีนช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น เช่น ตัวละคร “ครุฑ” ในประเทศไทยเหมือนกับ “(迦楼罗) 大鹏金翅鸟” ในประเทศจีน นักศึกษาจึงสนใจอ่านเนื้อหาและได้คะแนนสูงในการทำแบบทดสอบ บทที่ ๔ คำไวพจน์ กับ บทที่ ๖ สำนวนไทย ก็เป็นบทอ่านที่มีค่าประสิทธิภาพสูงซึ่งมี $E_1 = ๙๒.๗$ เท่ากัน สองบทนี้มีเนื้อหาที่เข้าใจง่ายกว่าบทอื่นเนื่องจากเป็นบทที่เกี่ยวกับคำและสำนวน นักศึกษาตั้งใจอ่านบทและจำคำศัพท์ที่หลากหลายและสำนวนต่าง ๆ ได้จึงได้คะแนนสูง ส่วนบทเรียนที่มีค่าประสิทธิภาพต่ำสุด $E_1 = ๘๒.๖$ คือบทที่ ๒ กลอนบทละคร เนื่องจากบทนี้กล่าวถึงลักษณะกลอนบทละครซึ่งเป็นเรื่องยากสำหรับชาวต่างชาติ เพราะนักศึกษาไม่เคยเรียนความรู้เกี่ยวกับฉันทลักษณ์ของร้อยกรองมาก่อน วิธีการแก้ไขคือเพิ่มภาษาจีน และยกตัวอย่างคำประพันธ์ในการอธิบาย สามารถช่วยให้นักศึกษาเข้าใจง่ายขึ้นและบทที่ ๗ ความเชื่อของคนไทย ก็เป็นบทที่มีค่าประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งมี $E_1 = ๘๔$ เนื่องจากบทที่นำเสนอความเชื่อของคนไทยเป็นเนื้อหาค่อนข้างนามธรรม นักศึกษาจึงได้คะแนนต่ำในการทำแบบทดสอบ

จากการวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนซึ่งเป็นประสิทธิภาพตัวหลัง มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๘๖.๑ สังเกตได้ว่าคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียน เนื่องจากนักศึกษาทำแบบทดสอบระหว่างเรียนหลังจากการอ่านบทและยังจำเนื้อหาได้ แต่ในการทำแบบทดสอบหลังเรียนบางคนตั้งใจทำและทบทวนเนื้อหาก่อนทำแบบทดสอบ บางคนไม่ได้ทบทวนจึงจำเนื้อหาไม่ได้ คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนสูงสุดถึงร้อยละ ๙๒.๕ และต่ำสุดถึงร้อยละ ๗๕

จึงได้คะแนนเฉลี่ยต่ำ

จากการวิเคราะห์ผลความก้าวหน้าจากคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีค่าดัชนีประสิทธิผลเป็น ๐.๗๕ แสดงว่านักศึกษาได้เพิ่มความรู้เกี่ยวกับบทละครนอกเรื่อง**สังข์ทอง**หลังจากการใช้หนังสืออ่านประกอบชุดนี้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบก่อนเรียนค่อนข้างต่ำซึ่งได้คะแนนร้อยละ ๔๔.๘ แสดงว่านักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทยน้อย คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียนได้ร้อยละ ๘๖.๑ แสดงว่านักศึกษามีความก้าวหน้าหลังจากการใช้หนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง**สังข์ทอง** จากการวิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักศึกษาพบว่ามีหลายกรณี เช่น ผู้ทดลองบางคนได้คะแนนสูงในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนแต่ได้คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับคนที่ได้คะแนนค่อนข้างต่ำในการทำแบบทดสอบก่อนเรียน เช่น นักศึกษาคนที่ ๑ ได้คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนร้อยละ ๕๕ และได้คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนร้อยละ ๘๗.๕ ส่วนคนที่ ๒ ได้คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนร้อยละ ๗๗.๕ และได้คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนร้อยละ ๘๗.๕ เท่ากัน เพราะคนที่มีพื้นฐานดีกว่าอาจจะไม่ได้ทบทวนเนื้อหาอย่างเต็มที่ก่อนการทำแบบทดสอบหลังเรียน หรือไม่ได้ตั้งใจทำแบบทดสอบหลังเรียน ส่วนคนที่มีพื้นฐานอ่อนกว่าและพัฒนามากกว่าเนื่องจากตั้งใจอ่านหนังสืออ่านประกอบและตั้งใจทำแบบทดสอบ

จากการพิจารณาคะแนนแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษาในการใช้หนังสืออ่านประกอบพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการใช้หนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง**สังข์ทอง** เพราะได้เพิ่มความรู้ด้านวรรณคดีไทยและเรียนรู้เข้าใจวัฒนธรรม วิถีชีวิต และความเชื่อของคนไทยมากขึ้น และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอำไพ ลำดวน (๒๕๕๕: ๒๕) ซึ่งศึกษาและวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านในด้านการพัฒนาทักษะการอ่านสำหรับนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ ๑ จำนวน ๒๑ คน ในสาขาเครื่องกล สาขางานเทคนิคยานยนต์ วิทยาลัยเทคโนโลยียานยนต์ ผลการวิจัยพบว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านสามารถช่วยพัฒนาการอ่านและช่วยเสริมสร้างทักษะและนิสัยรักการอ่าน นักเรียนได้รับประโยชน์ สนุกสนานเพลิดเพลิน อ่านจับใจความได้ และเล่าเรื่องที่อ่านได้อย่างมั่นใจ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้กับตัวนักศึกษา

ในการศึกษาความพึงพอใจสำหรับกลุ่มตัวอย่างในการใช้หนังสืออ่านประกอบครั้งนี้ มีคะแนนเฉลี่ย ๔.๓๘ คะแนน แสดงว่านักศึกษาพอใจหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง**สังข์ทอง**สำหรับนักศึกษาชาวจีน ผู้วิจัยสังเกตว่านักศึกษาพอใจมากสำหรับรายการประเมินที่ ๒ คือเนื้อหาที่มีความต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๔.๖๐ คะแนน แสดงว่าหนังสืออ่านประกอบชุดนี้ และจัดสร้างเนื้อหาจากง่ายไปสู่ยาก ทำให้นักศึกษาสนใจอ่านและพัฒนาความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนนักศึกษาพอใจรายการประเมินที่ ๕ คือความยากง่ายของภาษาเหมาะสมกับผู้เรียนซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ๔.๐๐ คะแนน แสดงว่าเนื้อหาบทอ่านยากสำหรับนักศึกษาเนื่องจากมีคำศัพท์ยากที่เกี่ยวกับวรรณคดีกลอนบทละคร ความเชื่อ เป็นต้น จึงทำให้นักศึกษาเข้าใจยาก

ตัวอย่างบทที่ ๑ ใช้แผนที่อธิบายความแพร่หลายเรื่องสังข์ทอง

ความแพร่หลายเรื่องสังข์ทอง

เรื่อง**สังข์ทอง**เป็นนิทานที่แพร่หลายมากในสังคมไทย ใน**ปัญญาสชาดก**จะเรียกว่า **สุวรรณสังข์ชาดก** ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องนี้ใหม่ซึ่งเป็นฉบับที่ได้รับความนิยมมากในสังคมไทย เรื่อง**สังข์ทอง**มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันไปในแต่ละท้องถิ่น ภาคกลางเรียกว่า **สังข์ทอง** ภาคเหนือเรียกว่า **สุวรรณสังข์** ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน) เรียกว่า **สุวรรณสังข์กุมาร** ภาคใต้เรียกว่า **หอยสังข์**

นิทานที่มีโครงเรื่องคล้ายคลึงกับ**สังข์ทอง**นี้ยังแพร่กระจายอยู่ในประเทศจีน เมียนมา และอินเดีย แสดงว่านิทาน**สังข์ทอง**เป็นเรื่องที่ได้รับการนิยมนมากในกลุ่มชนชาติไทเนื่องจากมีวัฒนธรรมพุทธ**เถรวาท**^๑ เช่นเดียวกันในมณฑลยูนนานของ

^๑ เถรวาท [เถ-ระ-วาด] น. ชื่อนิกายพระพุทธศาสนาฝ่ายใต้ที่ถือกันในลังกา พม่า และไทยเป็นต้น, หินยาน หินยาน หรือทักษิณนิกาย ก็ว่า (小乘佛教)

ประเทศจีน มีนิทานสองเรื่องที่มีโครงเรื่องคล้ายกับ**สังข์ทอง**ของไทย คือ นิทานเรื่อง **อะหลงหอยขาว (白蚌壳阿銿)** ของคนไทไตคองในเขตเต๋อหอง (德宏傣族景颇族自治州) และนิทานเรื่อง **คนหน้าจ๊กจั้น (蝉面人)** ของคนไทลื้อในเขตสิบสองพันนา (西双版纳傣族自治州)

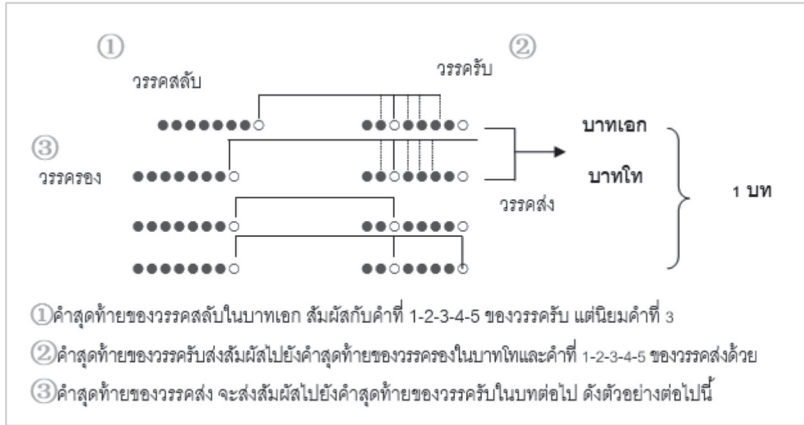
ตัวอย่างบทที่ ๒ ใช้แผนผังอธิบายสัมผัสของกลอน

กลอนบทละคร (戏曲诗)

สังข์ทอง แต่งเป็นร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพที่ชื่อว่า **กลอนบทละคร (戏曲诗)** คือแต่งเพื่อเป็นบทร้องในการเล่นละคร **กลอน** คือ คำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีถ้อยคำเรียงกันเป็นวรรคๆ วรรคหนึ่งๆ มีตั้งแต่ ๖ คำขึ้นไปถึง ๙ คำหรือ ๑๐ คำก็มี **กลอนบทหนึ่ง**มี ๒ บาท บาทแรกเรียกว่า**บาทเอก** บาทหลังเรียกว่า **บาทโท** แต่ละบาทมี ๒ **วรรค** **กลอน ๒ วรรค**เรียกว่า ๑ คำกลอน **กลอนบทหนึ่ง**จึงมี ๒ คำกลอน หรือ ๔ วรรค มีผู้เรียกชื่อกลอนทั้ง ๔ วรรค ตามลำดับว่า **วรรคสลับ วรรครับ วรรครอง และวรรคส่ง**

แผนผังบังคับสัมพันธ์ของกลอนสุภาพ
หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่ากลอนแปด

ตัวอย่างบทที่ ๘ ใช้รูปภาพอธิบายลักษณะตัวละคร

๘. นาค

ชื่อไทย	นาค
นามต่าง ๆ	ภุขงค์ นาคี นาคา
ชื่ออังกฤษ	Naga
ชื่อจีน	那伽 (泰国神话中的龙)
ประเภท	สัตว์ในเทพนิยาย
ลักษณะ	มีลักษณะเป็นงูตัวใหญ่มีหงอนสีทอง และตาสีแดง เกล็ดเหมือนปลา มีหลายสีแตกต่างกันไปตามบาร์มี ^๔ บ้างก็มีสีเขียว บ้างก็มีสีดำ บ้างก็มีเจ็ดสี พวกนาครตระกูลธรรมดาจะมีเศียร ^๕ เดียว แต่หากเป็นนาครตระกูลสูงอาจมีสามเศียร ห้าเศียร เจ็ดเศียรและเก้าเศียร
ที่อยู่อาศัย	บาดาล (พื้นที่ใต้ระดับผิวดินลงไป)
ความสามารถพิเศษ	มีอิทธิฤทธิ์ ^๖ สามารถแปลงกายได้ตั้งใจปรารถนา

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวรรณคดีไทยเป็นเรื่องยากสำหรับชาวต่างชาติในการเรียนภาษาไทย เนื่องจากวรรณคดีไทยส่วนใหญ่แต่งด้วยร้อยกรอง ใช้ภาษายากและลึกซึ้ง อีกทั้งยังมีวัฒนธรรม วิถีชีวิต และความเชื่อของคนไทยแฝงอยู่ การสร้างเครื่องมือชุดนี้ ผู้วิจัยต้องอ่านบทละครนอกเรื่อง**สังข์ทอง**ฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ซึ่งเป็นการอ่านที่ยากมากสำหรับผู้วิจัย จึงต้องอ่านหลายครั้ง เพราะฉบับนี้แต่งเป็นกลอนบทละคร ผู้อ่านต้องมีความรู้เกี่ยวกับฉันทลักษณ์ของร้อยกรอง ก่อนที่จะอ่านบทละครนอกเรื่อง**สังข์ทอง** ผู้วิจัยอ่านเรื่องย่อที่แต่งเป็นร้อยแก้วก่อน เพื่อศึกษาที่มาของเรื่อง**สังข์ทอง** และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดี

^๔ บาร์มี [บา-ระ-มี]น. คุณความดีที่ได้บำเพ็ญมา (恩德, 恩泽, 德行, 仁德)

^๕ เศียร คำราชาศัพท์ หมายถึง “หัว” (头)

^๖ อิทธิฤทธิ์ [อิต-ทิ-ริต]น. อำนาจศักดิ์สิทธิ์ (神通, 法力, 魔力)

และกลอนบทละคร ในกระบวนการอ่านรอบแรกผู้วิจัยอ่านเรื่องราวแต่ละตอนเพื่อทำความเข้าใจ ในการอ่านรอบที่สองผู้วิจัยใช้พจนานุกรมช่วยในการอ่านเพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่องมากขึ้น เช่น การใช้คำราชาศัพท์ คำไวพจน์ ภาพพจน์ และได้สัมผัสวรรณศิลป์ในการแต่งเรื่อง เพื่อให้เข้าใจฉันทลักษณ์ของร้อยกรอง ในการอ่านรอบที่สามผู้วิจัยได้สอบถามเพื่อนคนไทยและอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในเรื่อง **สังข์ทอง** เช่นวิถีชีวิตของคนไทยในสมัยก่อน ทัศนคติของคนไทยในเรื่องการเลือกคู่ครอง ความเชื่อทางพุทธศาสนา เป็นต้น หลังจากนั้นผู้วิจัยไปค้นคว้าอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมและอ่านตัวบทเพิ่มขึ้นอีกหลายครั้ง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่ามโนทัศน์พื้นบ้าน ๒ เรื่องในมณฑลยูนนานมีโครงเรื่องคล้ายกับ **สังข์ทอง** ของประเทศไทย แสดงว่า **สังข์ทอง** เป็นเรื่องที่ได้รับนิยามมากในกลุ่มชนชาติไท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรภรณ์ ดิษฐปาน (๒๕๔๕: ๒๑๘) ดังนี้ “การแพร่หลายของแบบเรื่องนิทานสังข์ทองในกลุ่มคนไทย-ไท แสดงให้เห็นรสนิยมทางวรรณกรรมที่คล้ายคลึงกันของคนไทย-ไทว่า ต่างก็รู้จักและชื่นชอบเรื่องแบบสังข์ทองเหมือน ๆ กัน จึงทำให้มีการสร้างสรรค์นิทานที่มีโครงเรื่องแบบเดียวกันนี้อีกหลายเรื่อง และยังแสดงให้เห็นลักษณะร่วมทางวรรณกรรมของกลุ่มคนไทย-ไทที่ปรากฏตรงกัน ไม่ว่าจะเป็นคนไทยในประเทศไทยหรือกลุ่มชนชาติไทนอกประเทศ” นิทานพื้นบ้านในประเทศจีนที่มีโครงเรื่องคล้ายกับ **สังข์ทอง** ของประเทศไทย ได้แก่ เรื่อง **อะลองฮอยขาว** ของคนไทไตคง ในเขตเต๋อหง และเรื่อง **คนหน้าจักจัน** ของคนไทลื้อ ในเขตสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน วรรณกรรมทั้ง ๓ เรื่องนี้รับอิทธิพลมาจาก **ปัญญาชาดก** เนื่องจากมีวัฒนธรรมพุทธเถรวาทเช่นเดียวกัน สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นส่วนร่วมและความแตกต่างทางวัฒนธรรมของประเทศไทยและประเทศจีน ความรู้ที่เชื่อมโยงในการทำความเข้าใจกลุ่มคนไทสามารถกระตุ้นความสนใจของนักศึกษาชาวจีนในการอ่านหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง **สังข์ทอง** ทำให้นักศึกษาชาวจีนเข้าใจเรื่อง **สังข์ทอง** ลึกซึ้งขึ้น และเป็นความรู้เพิ่มเติมที่ต่างจากการเรียนในห้องเรียน สามารถพัฒนาความเข้าใจด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต และความเชื่อของคนไทยมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง **สังข์ทอง** ที่มีความคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมจีน และเป็นการกระตุ้นความสนใจในการเรียน

ภาษาไทย ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาชาวจีน เช่น ในบทที่ ๗ ความเชื่อของคนไทย บทนี้ได้กล่าวถึงความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ซึ่งมีหลักธรรมที่ถือว่าทำได้ดี ทำชั่วได้ดี (善有善报, 恶有恶报) เป็นหลักธรรมในศาสนาพุทธที่ชาวจีนก็นับถือเหมือนกัน ความเชื่อเรื่องนี้สอดแทรกในเรื่อง**สังข์ทอง**ตลอดทั้งเรื่อง ความเชื่อที่คล้ายคลึงกันจึงทำให้นักศึกษาชาวจีนเข้าใจเนื้อเรื่องมากขึ้น ส่วนวัฒนธรรมที่ต่างกัน ทำให้นักศึกษาชาวจีนเห็นถึงเอกลักษณ์ของแต่ละประเทศเช่น ในบทที่ ๘ เกิดความรู้ได้แนะนำพญานาค ซึ่งเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในเรื่อง**สังข์ทอง**และวรรณคดีอีกหลายเรื่อง คนไทยเชื่อว่าพญานาคเป็นเทพเจ้าที่สร้างแม่น้ำ และสามารถให้ลมให้ฝนกับมนุษย์ได้ ลักษณะเช่นนี้ทำให้นักศึกษาชาวจีนนึกถึงความเชื่อเรื่องมังกรในประเทศจีน ความเชื่อเรื่องพญานาคของคนไทยกับความเชื่อเรื่องมังกรของคนจีนทำให้เกิดประเด็นต่าง ๆ ในทั้งสองชาติ เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ งานวิจัยของ Wang Lijiao (๒๕๕๕: ๑๔๔) ได้ศึกษาตำนานการกำเนิดและประเพณีความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับพญานาคของไทยและมังกรของจีนและกล่าวว่า “พญานาคกับมังกรอยู่คู่วัฒนธรรมไทยและจีนมาช้านาน สัตว์ศักดิ์สิทธิ์ทั้งสองเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและเป็นเอกลักษณ์ของทั้งสองชาติที่สื่อให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านความเชื่อและความคิด” ฉะนั้นความคล้ายคลึงและความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยและประเทศจีนเป็นแรงจูงใจที่ทำให้นักศึกษาสนใจอ่านหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง**สังข์ทอง**มากขึ้น

ในกระบวนการสร้างเครื่องมือ นอกจากศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณคดี ลักษณะกลอนบทละคร บทละครนอกเรื่อง**สังข์ทอง**และกระบวนการสร้างหนังสืออ่านประกอบ ผู้วิจัยยังได้ไปชมการแสดงเรื่อง**สังข์ทอง**ในวันอาทิตย์ที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ตอนเลือกคู่-หาปลา และในวันศุกร์ที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ตอนทั้งพวงมาลัย ตีกลี และถอดรูป ที่โรงละครแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร และวันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ตอนทั้งพวงมาลัย-ถอดรูปที่หอประชุม มหาวิทยาลัยศิลปากรวังท่าพระ กรุงเทพมหานคร ตอนที่จัดแสดงเป็นตอนที่ได้รับความนิยมมากในสังคมไทย การไปชมการแสดงได้เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยให้ผู้วิจัยเข้าใจละครนอกมากขึ้น ทั้งลักษณะคำประพันธ์และลีลาการแสดง การร้องบทของผู้แสดงทำให้เข้าใจการสัมผัสของกลอนบทละครมากขึ้น ได้เห็นความงามของภาษา ช่วยให้ผู้วิจัย

สร้างบทที่ ๒ กลอนบทละคร ของหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง**สังข์ทอง** ได้ง่ายขึ้น และทำให้เห็นภาพรวมของการแสดงละครนอกทั้งท่าทางของตัวละคร การเล่นตลกขบขัน ลักษณะบทเพลงที่บรรเลง ทำให้เข้าใจลักษณะของละครนอกมากขึ้น ซึ่งต่างจากการอ่านบทพระราชนิพนธ์เพียงอย่างเดียว

การสร้างเครื่องมือและนำไปทดลองกับนักศึกษาชาวจีน ๓ ครั้ง ผู้วิจัยพบว่า บทที่ ๒ กลอนบทละครเป็นบทที่มีปัญหามากที่สุดในการทดลอง การทดลองครั้งที่ ๑ ผู้ทดลองได้คะแนนเต็มในการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน เนื่องจากผู้วิจัยอธิบายข้อสงสัยเมื่อผู้ทดลองอ่านบทที่ ๒ และเมื่อผู้ทดลองอ่านเสร็จก็ทำแบบทดสอบทันที จึงได้คะแนนเต็มในการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน การทดลองครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ พบว่าบทที่ ๒ กลอนบทละครเป็นบทที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดในบทอ่านทั้งหมด การทดลองครั้งที่ ๒ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๘๓.๓ การทดลองครั้งที่ ๓ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๘๒.๖ แสดงว่าบทที่ ๒ เป็นบทที่ยากที่สุด นักศึกษาไม่เคยเรียนความรู้ด้านนี้มาก่อน ในบทนี้การนำเสนอคณะกับสัมผัสของร้อยกรองเป็นเนื้อหาที่ต้องอาศัยความจำมาก ส่วนลักษณะกลอนบทละครที่กล่าวถึงชื่อเพลงที่ใช้ร้อง เช่น เพลง “รื้อ” และ “ร่าย” เพลงหน้าพาทย์ เช่น เพลง “เชิด” และ “เสมอ” เป็นต้น นักศึกษาชาวจีนจะนึกภาพไม่ออกกว่าการแสดงละครนอกเป็นอย่างไร ผู้วิจัยจึงพยายามเล่าประสบการณ์การไปดูการแสดงและอธิบายลักษณะการแสดงละครนอก ผู้ทดลองจึงเข้าใจมากขึ้น สำหรับผู้วิจัยเองก็ไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทย และใช้เวลาในการสร้างบทที่ ๒ กลอนบทละครนานที่สุด ผู้วิจัยต้องศึกษาความรู้พื้นฐานความรู้วรรณคดีไทย และศึกษาลักษณะคำประพันธ์ของบทละครนอกเรื่อง**สังข์ทอง** โดยใช้หนังสือพจนานุกรม วารสาร งานวิจัยต่าง ๆ ประกอบ หลังจากนั้นต้องสังเคราะห์เนื้อหาและนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างบทอ่านสำหรับนักศึกษาชาวจีน การเรียบเรียงประเด็นและจัดสร้างเนื้อหาโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการอธิบาย ก็เป็นเรื่องยากมากสำหรับผู้วิจัย ผู้วิจัยสามารถสร้างบทที่ ๒ กลอนบทละครได้เนื่องจากมีหนังสือหลากหลายชนิดสามารถเปิดอ่านได้เมื่อสร้างบทนี้ มีอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเชี่ยวชาญในด้านวรรณคดีไทย ให้คำแนะนำตลอดช่วงระยะเวลาการทำวิจัย ประสบการณ์ในการชมการแสดงเรื่อง**สังข์ทอง** และไปเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเรื่อง**สังข์ทอง**ในที่ต่างๆ ก็ช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจเรื่องนี้มากขึ้น และทำงานวิจัยได้ง่ายขึ้น

หลังจากการทดลองงานวิจัยครั้งนี้เสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยมีโอกาสนำหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง**สังข์ทอง**ไปทดลองสอนกับนักศึกษาเวียดนาม ๑ คน และนักศึกษาเมียนมา ๑ คนที่กำลังเรียนภาษาไทย ระดับปริญญาโท คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เนื้อหาการสอนคือบทที่ ๑ เรื่องย่อสังข์ทอง บทที่ ๒ กลอนบทละคร และบทที่ ๓ คำราชาศัพท์ การสอนครั้งนี้เป็นประสบการณ์พิเศษที่นำเครื่องมือไปทดลองกับนักศึกษาต่างชาติซึ่งไม่ใช่ นักศึกษาชาวจีน ผู้วิจัยตัดภาษาจีนที่แทรกอยู่ในเนื้อหาออก อธิบายเนื้อหาด้วยภาษาไทย เปิดวิดีโอการแสดงเรื่อง**สังข์ทอง**ให้นักศึกษาดู พบว่านักศึกษาเวียดนามและนักศึกษาเมียนมามีความเข้าใจเนื้อหา ผู้วิจัยยังแลกเปลี่ยนความคิดกับนักศึกษา เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างด้านวัฒนธรรม ความเชื่อของแต่ละประเทศซึ่งเป็นเนื้อหาที่แฝงอยู่ในเรื่อง**สังข์ทอง** เช่น วัฒนธรรมการแต่งงาน ความศรัทธาในพุทธศาสนา และความเชื่อด้านไสยศาสตร์ เป็นต้น สังเกตว่าหนังสืออ่านประกอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำไปใช้กับชาวต่างชาติที่ไม่ใช่ นักศึกษาจีน โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้

การวิจัยครั้งนี้นอกจากการสร้างหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง**สังข์ทอง**สำหรับนักศึกษาชาวจีนแล้ว ผู้วิจัยยังได้ฝึกวิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยและวิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในงานวิจัย ส่วนหนังสืออ่านประกอบที่สร้างขึ้นก็สามารถเพิ่มความรู้อรรถคดีไทยเรื่อง**สังข์ทอง**ให้แก่ นักศึกษาชาวจีน และพัฒนาความเข้าใจด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต และความเชื่อของคนไทย ทำให้นักศึกษาชาวจีนเข้าใจคนไทย และสังคมไทยมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. (๒๕๕๖). **ความสัมพันธ์อาเซียน-จีน**. สืบค้นเมื่อ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๘, จาก <http://www.mfa.go.th/asean/th/partnership/2432>.
- ประคอง นิมมานเหมินท์ และดาว เฉิงหวา. (๒๕๔๒). **อาปัมไทใต้คง นิทานกับสังคม**. กรุงเทพฯ: แม่คำฝาง.
- ฟู เจิงไห่. (๒๕๔๔). **“การเรียนการสอนภาษาไทยในมุมมองจากมหาวิทยาลัยปักกิ่ง” (การสัมมนาระดับภูมิภาคว่าด้วยการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษาของวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๔). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- รีนฤทัย ลัจจพันธ์. (๒๕๔๙). **สุนทรียภาพแห่งชีวิต**. กรุงเทพฯ: ณ เพชร.
- วัชรภรณ์ ดิษฐปาน. (๒๕๕๕). **แบบเรื่องนิทานสังข์ทอง: ความแพร่หลายและการแต่งเรื่อง**. วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำไพ ลำดวน. (๒๕๕๕). **ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อช่วยพัฒนาทักษะการอ่าน**. วิทยาลัยเทคโนโลยียานยนต์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ.
- 林秀梅, 黄进炎. หลินซิวเหมย์ และหวงจิ้นเหยียน. (๒๐๑๓). **高级泰语 (ภาษาไทยขั้นสูง)**. 世界图书出版广东有限公司.
- 施美娇. (๒๕๕๖). **泰国清迈泰族《金海螺》与西双版纳傣族《蝉面人》故事对比研究 (การวิเคราะห์เปรียบเทียบนิทานเรื่อง สังข์ทอง ของคนไทยในเชียงใหม่และนิทานคนหน้าจ๊กจัน ของคนไทลื้อในสิบสองพันนา)**. 东南亚语言文化学院云南民族大学 (ปริญญาโทนิพนธ์มหาวิทยาลัย ขนชาติ ยูนนาน).